

Vizită Redactorului:
si
Cacelari'a Redactoioii:
e in
Stava Morarilor Nr. 13.

Scriorile nefrancate nu se vor
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunei“
Articelli trăsici și nepublicați se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economicu.

Va fi Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demanet'a.

Pest'a, 7/19 iunii 1868.

Un obiectu momentosu alu siedintiei de astăzi a casci represintantilor Ungariei fu intercaliu-nea d. Hodosiu, facuta către intregulu ministeriu in numele mai multor deputati romani, in cestiunea naționalitătilor. Dintre ministri nu era nimene de fatia pre canlu aretă presiedintele, că d. Hodosiu va să intercaleze pre ministeriu si asiè, la dorint'a casii, d. Hodosiu predede intercaliu-nea numai in scrisu, dupa ce accentuase, că mai bucurosu ar' lasă o pentru alta ocasiune, candu va fi ministeriulu de fatia, ca să pota numai decât respunde, si să nu patiesca si intercaliu-nea acést'a, cum au patit'o altele. Intercaliu-nea, care va urmă in nrulu viitoru, insîrându motive poternice, intreba antăiu: că adverat este, cumea ministeriulu impiedeca comisiunea esmisa in caus'a naționalitătilor a-si fin lucările, si a dou'a: are de cugetu ministeriulu a despune, ca acea comisiune finindu-si lucrările să prezinteze casei resultatul pana la finea lunei curgatorie?

Acést'a intercaliu-nea era de una necessitate imperativa. Diet'a Ungariei si-a frantu atât de adesori cuventulu datu in cestiunea cea mai momentosa pentru noi, in cătu rîmene nu se mai potă indoi, cumea amanarea ei se face cu intentiu-nea cea mai pecatosă in astu-feliu de impregiurări detorint'a deputatibru nostri era a se usă de dreptulu, ce li dă positiunea loru si a face, pana mai este inca tempu, respondintorii innaintea lumei pre guvernul pentru despiciarea atât de cerbicosu a dreptelor pretinsioni a le majoritatei tierei. Deputatii nostri si-au implinitu acesta detorintia, cu tota demnitatea, si acum este la rondul constituionalului guvernului ungurescu a se dechiară: daca este apelat a respectă in fapta drepturile celorlalte națiuni, său va perseveră in direcțiunea ce urmarește spre pericolul ticeri si spre oprobriul lumei civilisate.

Totu in acést'a siedintia s'a impartîtu intre deputati raportulu comisiunei de 10 in obiectulu imprecesuarei diurnalului nostru. Se va pune la ordinea dîlei; si cu acést'a deputatilor d'in Ardealu li se va mai oferă o ocasiune, pentru a se potă intorce de pre calea ratecita, pre care urmandu pana la inchiderea sesiunii, voru fi lipsiti si de sperant'a de a mai potă conta la iertarea națiunei, de a căruia sănă iubitoriu s'a deslipit u cu atât'a usiorintia. Fie, ca să nu ne insielăm in sperarea, că ei voru asculta graiul națiunei, bataru in or'a 11-a!

Afacerile Serbiei inca totu mai au una mare insenatate in politic'a esterna. Unu telegramu d'in Belgradu anuncia că arestatii marturisesc multe lucruri, d'in cari apare, că atentatulu, comisu in contr'a personei principelui, a fostu resultatulu unei conspirațiuni latite. Deci se intemplara mai multe arestări in capitala Serbiei, a nume se arestara: veduva lui Lucaceviciu, sor'a principelui Alesandru Carageorgieviciu si cinci studinti, cari erau toti membri ai „Omladinei“, societate literaria serbesca. Una foia d'in Vien'a primi scirea, că s'ar' fi constituitu inca si in Petruvaradinu una comisiune investigatoria. Opiniunea publica, carea, in generu, se dechiara in favorul lui Milu Obrenoviciu, necum să se schimbe, ci comunitătile inca incep acum, dupa exemplulu cetătilor, a se alatură către nepotulu principelui Mihaiu. — Tote, căte se spunu despre complicitatea Carageorgievicilor, nu se potă primi decât cu resvera. — De să atentatulu, ce se intemplă in Topsideru, nu potă fi atribuitu familiei Carageorgieviciu, elu este inse, intre impregiurările de facia, celu mai bunu mediu-locu, pentru ca acesta familia, carea nu va renunciă neci candu de pretențiile ei, să fia discreditata pentru totu-de-un'a. Este

forte naturale, ca guvernulu provisoriu, compusu cu totulu din partisani de ai lui Obrenoviciu, in locu de a impecleca asemene faime, să afle acumu ocasiunea binevenita de a le respondă din tote poterile. Acăstă velele afila espressiune atât in press'a vienese, cătu si in cea din Parisu. — Diurnalul „Fr. Corr.“ scrie relativu la afacerea serbesca, că poterile garantatorie s'a invoitu a lasă scupcinei una actiune libera, si a incungiu-ori-ce amestecu in afacerile interne a le Serbiei. Se pare că poterile celelalte au preventu pre guvernulu francesu in intentiu-nea sa de a face initiativ'a sufragiului universale. Daca poporul serbescu va prochiamă pre Milanu, ca principie domnitoriu, neci una potere nu va contradice, nici chiaru Russi'a. Nimene nu crede, că Carageorgieviciu ar' fi autoriu atentatului comisu in contra lui Mihaiu. Inse ast'a nu eschide presupusetiunea, cum că atentatulu a potutu purcede din motivu politicu, său că conspirațiunea ar' fi potutu avă scopulu de a pune pre tronulu principescu pre Alesandru Caragorgeviciu.

Cu privire la afacerea serbesca avemu de a insemnă inca doue sciri: un'a, că Port'a ar' fi protestatu contr'a alegerei lui Milanu, temendu-se că regint'a va dă ocasiune la intrige de totu genulu, si acéstă tema nu este chiaru nefunlata; alt'a, că poterile aru fi suauitu pre Milanu a nu se departă din Parisu pana atunci, candu va fi prochiamatu ca principie domnitoriu. Amendou faimile astepta a fi intarite.

Princeptele Napoleonu, precum se scrie din Vien'a diurnalului „Liberté“, ar publica esperiintiele sale, facute in Austria, in una brosiura intitulata: „La situation en Autriche.“ (Situatiunea in Austria.) Princeptele ar' marturisit in acesta brosiura ide'a ratecita, carea o-a avutu despre Austria pana a nu fi studiatu referintiele ei locali, in scurtu, tota brosiur'a ar' fi una confessiune de ratecire politica. Mai nu se potă crede, că princeptele Napoleonu, barbatu de statu atât de luminatu pre cum este, să nu fia cunoscutu politic'a nefericita, carea se urmaresce in Austria de atât-a amaru de tempu, dar mai vertosu cea presinta, carea se inauguru cu atât'a barbaria in seculu luminei, seculu alu XIX. Una espunere chiara si adverata, facuta prin unu Napoleonu despre referintiele nostre din Austria, său daca vrei, din imperiulu Austro-magiaru, ar' fi unu castigu de una importantia mare pentru noi romani, cari gememus sub jugulu despoticu alu dualismului.

„Pres'a“ vechia scrie, fără indoieala la impoterire mai inalta, registrulu peccatoru partitei guverniale din Pest'a, fatia cu naționalitătile magiare, care lu-facemn să urmeze:

„Cersitori obraznici“ numi deputatulu Kazinczy inca in anulu 1849 in Dobritsnu pre nemagiarii, cari petitiunau pentru egal'a indreptătire a naționalitătilor. Parlamentulu trebuia să ajunga la dog'a de morte, pana ce se resolvă pre la finea lui Juliu, a prochiamă emancipatiunea jidovilor si a soiurilor nemagiare. Prese totu nimicu nu e magiarilor mai greu, de cătu a precepe inteleptiunea cuvinelor, ce le-a adresat regele Stelianu nainte cu optu secole si jumetate in testamentulu său către fiul său, Emericu: „Una tiera, care are numai una limba si datina, e debila si fragila; pentru aceea trateaza omenesc pre straini, pentru ca aceia să petreca mai bucurosu la tine, de cătu intr' altu locu, că-ci altcum tier'a ta va suferi dauna insemnata!“ Simplitatea spiritului a voitu adeseori a afilă in acesta sentintia tradare contr'a națiunii! Si totu-si cuvintele acestea, pre cum dice istoriculu Szalay, nu insemna alt'a, de cătu că soiulu magiaru să nu se eschida de celelalte popore, pentru că, pre cum nedependint'a e unu ce pretiosu, asă isolatiunea in politica e unu ce periculosu. Du-

Pretiul de Prenumeratie:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tap'sa timbrale pentru fisele care publicatiunea „paratu“. In Locul deschis
20 cr. de linia
Unu exempliaru costa 10 cr.

rere, era-si vedemus pre Ungaria aplecata, a despretiu avertisarea marelui său istoricu, si a plecă pre căi ratecite, cari trebuie să o duca la isolatiune, pre candu veneza dupa fantom'a nedependintici. Noi amu recunoscute totu-de-un'a, că opusetiunea „natiuna“ din Ungaria e cu totul de altu calibru, de cătu ceea a cehilor; pre tempulu sistărei a fostu unică nostra mangaiare, că Ungaria de-să a impulsu in linia prima cestiunea de dreptu publicu, totu-si nu i-a sacrificatu libertatea. Noi amu apretiuitu totu-de-un'a rezolutiunea, cu care magiarii in 1848 a postat statul loru pre bas'a democratica. Noi inse n'am uitat că simburele articililor d'in 1848 e de cautat in suveranitatea soiului magiaru si in pusetiunea separata a Ungariei si a partiilor ei anese către provinciele ereditarie. Asie nu ne potem insela nici astă-di, că magarii tocmai de la restituirea constituutiuni s'a ocupatu numai cu cestiunea de potere, si mai decât cu cestiunea de libertate. Asie inse nu potie tine multu tempu, fără ca prin acést'a elificiulu dualisticu alu statului să se vateme in modu duplu. Negativu, incependum parti'l'a cea mare a liberalismului a perde conceptul si simpatia pentru una politica, care nu se sfiese, a se pune in contradicție totu mai eclatanta cu ideele apusene. Positivu, dandu-se ocasiune strainetăii, a trage la sine pre acei straini, cari, — ca să vorbim cu s. Stefanu — se semtu atât de neomenesc tratati, in cătu bucurosu aru petrece „intr' altu locu.“

Daca intrebămu, ce a facutu diet'a sub ministrul Andrassy, pre terenulu civilisatiunei, responsulu va fi forte mancu. Despre decorarea trupelor magiare cu cocarde naționale, despre numirea diplomatica a Austriei viitorie dualistice (Zukunfts-Oesterreich) s'a vorbitu firesc mai multu, de cătu destulu, in cătu aru crede omulu, că Ungaria e canaanu'u, in care representanti'a poporului si-pote perde tempulu cu alotrie, pentru că nu mai este nici unu reu de delaturatu. Totu-si Ungaria e inca cea vechia, in care ju-tele nu nega, — că alesu de soiului săi pre trei ani — storce partilele ca citrone, de să ministrulu Horváth nainte de a primi oficiulu asigură aicea pre toti, cari voiau a audă, că in Vien'a se voru mira, cătu de curendu va matură elu acestu gunoiu. Noi suntemu in perplesitate a numi oricare faptu a regimului parlamentariu din Ungaria intr'unu anu si jumetate, de cum va nu vomu consideră de atare fetulu scosu cu clescele alu emancipatiunei jidovilor, pre care acum cauta din respoteri a o face retrograda prin o lege de incolatu. Îlele politico-progresistice si socialu-reactiunarie s'a naravitu totu-de-un'a de minune in Ungaria, si tempurile cele mai iritate au fostu aceleia, in cari „rentorceră“ economica si-a aflatu calculul. Kossuth manipula cu reunionea lui Honi, care sierbea celui mai erasu sistemul prohibitiv; revolutiunea din 1848 donă tierei ordinea industriala a lui Klauzál, care facea dogma din chic'a tiehurilor; abie restatorise diploma a din optovre 1860 libertatea municipală si reprezentanti'a Pestei sterse libertatea inlustriei, — si acum diet'a inca se porta grea cu atare masura.

Daca ne abatemu de pre terenul materialu pre celu spiritualu, apoi gloria, că s'a inchisu gimnasiile germane, e desdaunare dubiosa pentru aceea, că instructiunea decade totu mai tare in statulu antemartialu si totu se mai află in manele preutimii. Prese totu o inselatiune mai mare nu se potă evita, de cătu dechiaratiunea nerușinata, că Ungaria n'are a se emancipa de jugulu clericalu, pentru că n'a recunoscute concordatulu. Daca luamu afara capitulu casatorielor mestecate, in cari episcopulu Lonovics scosese căteva concesiuni in Rom'a pre la 1840, cari inse n'au de a face nemediatu cu concordatulu, apoi concordatulu numai ce a santiunatu pentru monarcia intrega aceea, ce in Ungaria era de multu lege. Nu potă fi nimicu mai absurdul, de cătu superstitiunea, că liberalii magari potu crută ostenea, de a se imparti cu curia. Credint'a acést'a se nutresce de susu, pentru că baronulu Eötvös afa acesta draga betă mai comoă, de cătu esecutarea serioasa a principelilor, ce le depuse in o scriere către primatul Simor. Pre ministrul lu-springesce tienut'a magiarilor, pentru cari e causa principală, ca să se predice magaresc si ca preutul să apere apucaturele cele mai dure ale ultramontanismului,

numai să nu o facă în limbă slovacă, română, serbă sau germană.

De alta parte abie se pare, că guvernul d'in Pest'a în cestiunea de potere să fie facutu progresu mai mare, lasandu să cada cestiunea libertății și punându-si devisa magiarisarea, pre cum si pusețiunea cătu se poate mai nedependintie a „imperiului magiar.“ Că ministeriul Andrásy fatia cu sasii patiinti lucra inca si asta-di cu apesarea provisorului si cu ordonantele de presa ale lui Bach, acéea dieu nu e semnun de potere mare. Daca romanii si-renoiescu pronunciamintele loru d'in Blasius, acéea totu-si aru trebul să fie una avertisare, a dà odata omeniloru acestor'a. aceea ce le compete, prin legea de multu promisa a naționalităților — adeca egal'a indreptătfre a limbelor, care diet'a d'in Sabiu a datu-o marului principatu. er diet'a d'in Clusiu a stersu-o. Său voiescă magiarii prin esitare mai lunga a face ca absolutismul lui Bach, care in tempuri favoravere nu afă neceasie concesiunile, er' in tempuri nefavoravere nu le afă posibile, pentru că s'ară espliica slabitiune? Ne temem, că traganarea impaciuinei cu Croati'a se va resbună inca asta-di, pentru că catastrof'a d'in Topcideru si vîrfirea a cătoruva marionete rusesci in regimul provisoriu alu Serbiei nu potu, să nu trezescă pre slavii sudici ai confiniei, ai voivodinei si ai regatului triunitu. Cu simpl'a imnorare nu se potu resolvă sintomele factice, atât de putieni, ca cu mesure politiale. Deputati dietali romani, serbi, ruteni, slovaci au banchetatu mai de una-di in Pest'a si au toastatu pentru solidaritatea tuturor soiurilor nemagiare. Atari serbatori de infrântre nu se potu imnoră in momentulu, candu la spatele slavilor de sudu e posibil unu guvern cu tendintie rusesci, candu romanii se proptescu pre principalele dunarene si candu se pare, că intre Bucurescii si Belgradu se tindu multe fire secrete.

D'in acésta periclitare visibila a dualismului, la care sunt interesate ambele jumetăți ale imperiului, credem, că ne va fi iertatul a deduce dreptulu si detorinti'a, de a ne esprime pareră in acésta afacere delicata.

Dietă Ungariei.

Continuarea siedintiei d'in 16 iun.

Raportu

ală comisiunei de 10, esmisa in afacerea de „salvus conductus.“

In intielesulu a doue rogări dto 5 maiu a. c. de sub nr. 1624 si 1642, adresate casei deputatilor si transpusă sub nr. 1940 la acésta comisiune pentru opiniuare, directoriul caușelor reg., ca procurorul general, cere concesiunea pentru ordinarea unei investigatiuni contr'a lui Alesandru Romanu, deputatul dietale, ca editoriu, proprietari si redactori respundintorii alu diur'alului politicu „Federatiunea“ pentru pretinsele delictu de presa, comise in nr. 25, 28 si 38 ai acestui diurnal, si avendu in vedere resultatul acelei investigatiuni, pentru a-i intenta procesu; elu cere totu aceea, in doue rogări ale sale ddtu 14 maiu nr. 1699 si 1771, contr'a lui L. Böszöréményi, deputatul dietale, ca redactori respundintorii, pentru pretinsele delictu de presa, comise in nr. 94, 95 si 108 a. c. ai diuariului politicu „M. U.“ Comisiunea a urmatu cu privire la acesta petituni totu acelasi principie, cari le-a propusu si desfasuratu in raporturile sale adresate dietei in 25 octombrie si 21 noemvre 1867, prin urmare nedimitendu-se la cercetarea, că comisul-s'au ore delictu de presa prin articlii publicati in diurnalele „Federatiunea“ si „M. Ujság“, nici la aceea că, daca s'a comisul intr'adeveru atare delictu de presa, cine său cari l'au comisul, si contr'a cui său caror'a se potu intenta investigatiunea judicatoresca si eventualmente actiunea publică; in fine nici la aceea, că in casu de condamnatiune, cari si in ce ordine potu fi pedepsiți său sunt a se pedepsi; ea si a pusu intrebarea, ca obiectul cererii sale, ore subverzeza său ba casulu unei vesatiuni nedrepte sub investigatiunea său eventuala imprecesuare ceruta prin procurorale generale cont'a aloroi doi membri ai camerei, Al. Romanu si L. Böszöréményi.

Comisiunea, in acésta privintia, a potutu si a trebuitu să se si-estinda atentiuinea la doue impregiurări, adeca:

Ore in intielesulu legilor nostre comite-se unu delictu de presa prin acelui-a, carele nu cum-va agiteza in modulu indicatul prin directorele caușelor regali, ca procurorul general, si esiste ore intre pretinsul delictu de presa si intre person'a redactorilor respundintorii, Ales. Romanu, respective Ladisl. Böszöréményi, indiciul vr'unui nesu său relatiuni, prebasea carui-a punerea loru sub investigatiune judiciale, in urm'a esigintiei nerestisibili a nedependintiei justitiei si a decursului liberu alu procedurei judiciale, potu să divina neceasaria, si ore possibilitatea inactiunareloru eventuali potu să se prezinte, intre anumite impregiurări si pre langa anumite precedentie, in adeveru ca neamenabale?

Comisiunea, dupa una cumpenire seriosa, a ajunsu la convictiunea, că casulu unei vesatiuni nedrepte nu subverzeza facia cu neci unu d'intre aceste redactori.

Nu subverzeza facia cu deputatul Alesandru Romanu: d'in motivulu necontestabile că acelui-a, carele in intielesulu propusetiunei procurorului general „agiteza pentru desfacerea faptica a unității perfecte de statu a teritoriului de sub s. Corona“ si „acitia la nesupunere contr'a superioritatii legali“,

comite intr'adeveru delictu de presa in intielesulu art. XVIII, §. 6 alu legilor d'in 1847—48; mai incolo, este necontestabile, că articoli cestiuani, in cari procurorale generale vede delictul de presa comisul in directiunea indicata prin elu — au aparutu intr'adeveru in nr. 25, 28 si 38 a. c. ai diurnalului politiciu „Federatiunea“, alu carei-a proprietari si redactore respundintorii este Alesandru Romanu, deputatul dietale.

Nu subverzeza facia cu deputatul Ladisl. Böszöréményi pentru motivulu necontestabile, că acelui-a, carele in intielesulu petitiunei de sub nr. 1699 a procurorului general „agiteza la conturbarea pacei si lenisiei publice“ comite intr'adeveru delictu de presa in intielesulu art. citatu XVIII, §. 9; si că acelui-a, carele in intielesulu petitiunei de sub nr. 1771 a procurorului gen. lucra, pre calea publicitatii, contr'a §§. 7 si 27 ai articulului citatu XVIII, comite asisderea delictu de presa: nu se potu contesta neci aceea, că aceste trei articli, in cari procurorale generale vede doue delictu de presa, comise in una directiune diversa, au aparutu intr'adeveru in nr. 94, 95, respective in nr. 108 a. c. ai diurnalului politiciu cotidianu, „Magyar Ujság“, redactatul prin Ladislau Böszöréményi.

Deci considerandu că, daca aceste fapte s'au intempletat, ele potu fi considerate ca delictu de presa, potu fi imputate redactorilor amintiti, si sunt supuse pedepsei in intielesulu §-lui 19 alu art. XVIII, — comisiunea nu vede vr'unu simplu casu de persecutiune si vesatiune facia cu neci unu d'intre aceste deputati, si considerandu nesulu nerefutabile, care subverzeza intre pretinsele delictu de presa si intre deputati memorati, ca redactori respundintorii, vede una causa destul de intempiata pentru ca să se deo procurorului general concessiuna ceruta in petituniile de sub nr. 1624, 1642, respective 1699 si 1771 pentru a procede la una investigatiune si eventualmente la una actiune publica contra ambiloru membri ai camerei, Alesandru Romanu si Ladisl. Böszöréményi.

Presiedintele: Raportul se va tipari si se va pune la ordinea dilei.

Hodosiu propune, ca să se tiparesca si articlii incriminati, pentru ca deputatii să se pota orienta in cătu are locu concesiunea ceruta prin procurorale generale.

Presiedintele dñe, că propunerea antevoritorului nu se potu imprimă, că-ci asiè ce-va n'a fostu in usu pana acumă.

B. Halász e de parerea dlui Hodosiu, că-ci de la acei articli depinde decisiunea, carea cas'a o va aduce in acestu obiectu. Deputatii trebuie să scia despre ce e vorba.

Al. Vladu: Declaratiunea presiedintelui, cum că n'a fostu in usu a se tipari articlii incriminati, nu se potu luă de cincisura. Candu cas'a decide a supr'a capului unui membru (contradicere sgomotosa, vorbitoriu repetiesce cuvintele d'in urma), candu cas'a concede, să se facă investigatiunea contra cui-va, decide ca jude (contradicere). — Nu-mi potu intipui, ca judele să pota judeca fără de a cunoșce obiectul, despre care judeca. Partinescu propunerea lui Hodosiu, cu atât mai vertosu, că-ci articlii incriminati sunt acuși si la rogarea procurorului generale, prin urmare tiparirea acelora e de lipsa.

S. Bonis doresce ca, in casulu daca articlii cestiuani sunt alaturati către petituniile procurorului gen., să se tiparesca. — Madarász partinescu propunerea dlui Hodosiu.

B. Horváth, ministrul alu justitiei, se incercă a combate pre dlui Vladu, dar' vediendu că nu-i succede, incepe a combate pre Madarász.

Sig. Borlea: Onorata casa! Este afara de tota indoiel'a, că voindu a decide in ori ce causa, care se dice că conține crime său delictu, trebuie să cunoștemu substratul criminii presumtive, pentru că la d'in contra nu numai că nu potem aduce decisiune in acea causa, ci neci nu potem vorbi la lucru. In casulu de fatia ince substratul faptei se cuprinde in insu-si acel articlu, a caror tiparire nu o cunoște unii. — Apoi, cumea cas'a trebuie să aduca decisiune in casulu de fatia, credu că nime nu nega; pentru că, anume, trebuie să decidă, că ore este causa său ba: ca să se pota inactiună deputatul Böszöréményi si Romanu, pre cum poftescu directoriul caușelor regale.

Parerea mea este, că decum-va directoriul caușelor regale ar' fi cerutu concesiunea casei de a potè inactiună pre aceloi deputati, fără de a fi alaturat articlii cari se dice, că contine crime său delictu, comisiunea esmisa d'in sinulu casei, innainte de comunicarea aceloru articuli, nu s'ar fi dimisul de locu la pertratare, pentru că nici nu s'ar fi potutu dimite; ce a trebuitu dara neincunguraveru să fie cunoscutu innaintea comisiunei, care in afacerea asta si-dă numai parerea, este consecintia naturale, logic'a sanatosă pretinde să fie, cu atât mai virtosu, deplinu cunoscutu si innaintea casei, care are să aduca decisiune si inca decisiune momentosa. Inse daca cas'a nega tiparirea articliilor, cari cuprindu substratul faptei, nu potu cunoșce starea lucrului si asiè este cu nepotintia să aduca decisiune drepta.

Ce a disu onor. d. presiedintele, că adeca toti cunoște articoli si ori cine si-pote procură pre cale privata, potu sătă fatia cu caus'a dep. Böszöréményi, dura cu privire la d. Romanu nu potu sătă, d'in caus'a, că articoli sunt scrisi in limbă română si putieni d'in onor. casa au cetitu' acele foie

dar' afara de ace'a, fiindu articulii, cari contineu starea lucrului, tradusi d'in limbă română in cea unguresca, si cunoscintia, că pre langa tota bunavointă, traducerea e smintita; apoi scimu că adese ori explicarea rea si traducerea smintita numai a unui cuventu, dă intregului articlu altu intelese, asiè si decisiunea ce are a se aduce potu fi cu totul altă de pa una traducere buna, si era-si altă dupa una traducere smintita.

D'in aceste motive, eu partinescu motiunea condepnării Hodosiu.

Fr. Deák si Berzenzechy se dechiră in contr'a tiparirei articliilor incriminati.

A. Csanády: Deák dice, că pentru aceea se dechiră in contr'a tiparirei actelor, că-ci daca sunti tiparit de nou chiaru prin dieta, acele s'ară stratură in tote diurnalele, aru fi presentate publicului mare, sunti cunoscute si de acel-a, cari inca nu le cunoști. Credeti-mi, că netiparindu-se acele acte, nu s'a ajuns la scopulu, că-ci la pertractare acele trebue cecili in dieta; era cele cete in dieta se potu publica in ori care diurnalul. Reulu jace aiurea frica, ce aveți de publicitate, si temeră că opinionea publică ve va dejudeca si se va dechiră contr'a vostra.... (Deák) scola de nou si priu nisce espektoratii neparmentarie voiesc a-si aperă partita in contr'a insinuarei lui Csanády).

Csanády, vorbindu in causa personale, se dechiră portară lui Deák ca neparmentaria si luasecură că nu lu va urmă nici candu pre acesta cal (Sgomotu cumplit in partit'a guvernă, — miscrea pre bancele ministeriale si la biuroului casei).

Deák (pote avendu privilegiu de a vorbi de căte ori si candu voiesc) ie cuventul si a treia ora.

Propunerea dlui Hodosiu este partinita incapabilă C. Ghiczy, L. Deák, Dobránszky si dr.

Andreim Medanu: Onorata casa! Este adoverat, că diet'a nu va aduce judecata despre ace'a, că ore redactorul si iei cestiuane său autorulu articliilor incriminati vinovati sunt său ba in ore care delictu său abatore de presa, inse totu si aduce judecata despre ace'a, că ore potu se suspenda in casu presintă immunitatea ablegatului său ba?

Insa-si comisiunea reportatoria afă de lipsa a relevanței impregiurarea, că in pasiulu facutu prin fiscalatulu regescu nu subversă neci o prigoniere său persecutiune, si acela o motiveza astu-fel, că in articlii incriminati de fiscalatul regescu apare una intentiune in contr'a coronei regesci si Ungariei. De unde a scosu comisiunea rapportatoria argumente? abuna săm'a nu de aiure, ci numai d'in acuzaile trăsierii fiscalatului regescu.

On. Casa, pontru a potu aduce conclusu despre aceste recere fără indoiala, ca acuzaile pomenite să se tiparesca comunico membrilor diotei, ca să se pota convinge președintele: E lucru de mirare, că on. presiedintele si-motiveza sa cunca articlii incriminati prin fiscalatulu regescu au editat o foia publică, care circula in publicu, si asiè se pota convoca lesne prin ori si cine; er' d. deputatul Fr. Deák cu stateza, că numerii foiei amentite s'au secuстрat in intielesulu legei fiindu că asiè a si trebuitu, pentru că latrăea una foie ca acăstă (de sub intrebare) este periculoasa.

Aceste suntu argumente contradintorii, si totu si au vinu la deductiunea, că tiparirea acuzaelor nu este necesară.

D'in tote aceste apare netomeinici a motivelor si urmării de a impăca tiparirea cu ori ce pretiu.

In urma mi-iau libertatea a recumendă atenționii cu si impregiurarea că după ce fiscalatul regescu a întrebuințat comunicarea său desemnarea pasagerilor, ce la parere contine intentiunea de a stăpni intregitatea coronei regesci, necomunicandu-se membrilor casei dietali actele transcrierii, de căte-ori deputati, cari nu erau in articlii incriminati intentiunea amintita, ar' negă esistința intentiunii acăstă natură in articlii pomeniti, d'atate-ori ar trebui să ceteasca articlii cestiuani pentru a potă dovedi cumulul unu punctu d'in articlii pomeniti nu contine asemenea intenție; prin ce apoi s'ar lungi tare pertraptarea, ce nu este dorită. Deci io afu de necesară tiparirea acuzaelor si intrebare si comunicarea loru cu membrii casei. Partinerea motiunea condepnatului meu, Hodosiu.

Presiedintele: Nimene nu este insinuat invenit; 20 de deputati ceru votisare numinal, amintim: Fl. Varga, I. Hodosiu, Abr. Tincu, Deák, Dobránszky, Ant. Mocioni, Al. Mocioni, C. Bobory, Al. Csiky, Stef. Markos, I. Pethe, L. Deák, Al. Almássy, Al. Csanády, J. Vilai, M. Lukinies, Em. László, I. Madarász, Sig. Borlea.

Partit'a guvernă audindu aceste nume, eruppe in urlature selbatice; Perényi si altii strigă să nu se iee in consideratiune, ci să se votiseze prin scolare, că-ci acăstă e numai vesare d'in partea opozitiei. (Confuziune si sgomotu cumplit care tieindu multe minute.) Presiedintele, dupa instructiunea de Deák, formuleaza intrebarea: Doresce cas'a, că articlii incriminati să se tiparesca acum, său ba? Acei cari poftescu să se tiparesca, voru respondere cu cei-a-lalti cu b'a! Acăstă votisare nu va impiedica tiparirea articliilor cestiuani, daca voru fi de lipsă.

cu ocaziunea pertratarii. — Se incepe votisarea nominală.

Notariul Mihali cetește listă deputatilor. **Rezultatul votării și următorul:** Au votat cu 80, cu bă 206, s'au abstinut 2, au absențiat 115. — Intre alii, a votat cuba și I. Hosszu. Al Boatiel și Puscariu au parazit sală, pre candu erau să voteze.

Nicolics dice, că numele deputatilor absenți cu concediu să se introducă în procesul verbale deschis de cărui absența fără concediu.

Se trece apoi la ordinea dîlei, a nume la desbaterea proiectului de lege pentru importul de sare.

Dupa ore-care incidentu neimportantante P. Nyári începe desbaterea generale a supr'a proiectului de lege d'in cestiune. Cuventarea lui Nyári tienă mai multă oră intregă, după carea, fiind tempulu naintat, redintia se radica la 3 1/2 ore d. m.

Aradu, 14. iunie 1868

Inca in anul trecut se constituie, respective se deschide priu intielegintă intrega a comitatului acestuia unu comitetu, respective o comisiune provisoria sub provisoriu presiedintă a Dd. Mirone Romanu și Sig. Popoviciu, cu insarcinarea de a face cele de lipsa pentru conchiamarea partitei naționale romane.

De ora ce adunarea generală a partitei naționale, ce era să se tiana in martiu său aprile a. c., n'a fost chiamata de presidiul alesu, — de ora ce tempulu si impregiurările de acum receru imperiosu adunarea memorata, si de ora ce amenarea nu ne înfraptatesc neci de cătu a presupune că e in interesul nostru naționalu, ma multu mai usioru am potè crede că e in legatura cu pactarea cea ciudata de la alegerile d'in 1867; —

ca să scimă caușa amenarei acelei a-lunări, ca să scimă scopulu ei, ca să se pota delatură tote parțile ce dor' ar' potè să se nasca in cei ce dorindu nu vedu realizandu-se, intarindu-se partita națională: ca romanimea de aici să nu fia impecata in misereace care a o aretă națională si lumci pentru esis-țintă națională;

rogâmu si provocâmu pre onoratului Presiliu cu tota onorea să ni dea deslucire:

a) pentru ce nu s'au conchiamatu a-lunarea par-
titei pe martiu, aprile său pâna adi;

b) pentru ce voiesce a amenă conchiamarea, si
candu? d'in ce cause?

c) de cumva directiunea nu are de cugetu a
conchiamă partită, pentru ce nu au adusu impre-
giurarea acăstă la cunoștința alegatorilor ca să
nu fia legate manile in cursulu afacerilor ce de-
termine caușa națională?

**Mai multu membrii ai partitei
naționale.**

Din comitatul Solnocul de medilociu.

Dominule redactoru! Candu ati deschis u foia „Federatia”, ne-amu bucurat forte, vediendu, că vomu avă si in romani in centrulu Ungariei, unu diurnal curat naționalu, independent, liberu de influență venita de susu și josu. Si fiindu că procederea națională a acestui diurnal, ce a observat de la aparerea lui pana in diu'a de astădi, ne-a convinsu, că este adeverat organu alu opiniunei publice romane, indresnescu a vi impartesi căteva intamplaminte d'in vietă nostra sociale romana.

De candu s'a deschis dietă d'in 1861, adeca de candu in noi romani amu si potutu dă semnu de vietă in acestu comitat, luptandu cu barbatia romanesca contră inimicilor noștri naturali, si mai alesu de unu tempu in coce, amu potu intielege, că opiniunea romanimei despre noi nu ar' fi favorabile, acusandu-ne candu cu un'a, candu cu alt'a, si zigandu asupr'a noastră, că suntemu lasi. Intru adeveru, cu mai mare dorere, trebuie să recunoscem, cumcă in pre-
sente a și e... (Destulu de reu! cul.) Va intrebă cine-va,
nu potu să fia caușa lasitatei urtiose, ce domnesc aicea? —
Va potu respunde cu unu cuventu: neintielegerea. A
tenu anul 1861, candu unu protopopu de aicea, incungiu-
ndu romani zelosi, neluanu in consideratiune strigările
mortale ale magiarilor, cu fruntea aradicata au vorbitu la
dimarea comitatense in limbă nostra cea frumosa aperandu
caușa nostra națională*). A trecutu tempulu celu neutratu,
in care romanii selagiani cu voce poternica au protestat contra
departarii loru de către Transilvania, patria loru cea strabu-
ta. Acum in adunările comitatense nu se audu unu cuventu romanesco, ca-si cum in acestu cotti nici pomana nu ar' fi de romani; si ti-ar' veni a crede, că suntemu in unu comitat cu
magiaru, deca nu ai vedea căte unu romanasiu standu pre
la ușa casei comitatului, pote că si-a bagat uro' suplica,
si cum accepte dreptate, nu scie seraculu de elu, că pentru
casu nu-si bate capulu nimene, nu vede, ce dreptate are
si accepte de la cei mai aprigi apesatori ai lui.

* E lucru tristu, că acestu d. protopopu a parazit inceputa la 1861 si a datu credința amagirilor noștri, — estu modu nascundu-se discordia intre romani, amu fostu marturi la atâtă-a fapte stricatoase, ce au
asupr'a Romanilor d'in acestu comitat. Red.

De la 4 pana la 8 iuniu s'a tienutu adunarea trei-lunaria, in carea intre alte multe obiecte intereseante s'a ceditu si transcrierile comitatelor si intre acestea si scrisoarea cottiui Zarandului, in cestiunea naționalităților, care ne fiindu romani de fată (!) s'au luat spre sciintia, si asiă s'au depusu in archivu necetita, scrisoarea, care trebuie să insufletiesca pre totu romanulu, — carea li spune magiarilor frant, că pre langa tote machinatiunile loru infernale pre națiunea romana nu o voru mai potă sugrumă, — nu, pentru că e cu noi dreptatea si Europa civilisata cunoște pretensiunile noastre cele drepte.

Pana candu Romanii pierdu tempulu nefacundu nimică pentru binele comunu naționale său si-paraliseza actiunea d'in invidia personale, magiarii facu, infiintea intruniri politice, lucra neinceputu pentru binele loru, unde numai potu eschidu pre romani, li iau medilocele de a se potă sustine, i-batujocurescu, ridu de ei; striga in gură mare despre tota națiunea romana, că nu e capace, nu e demna, ca să i se dea vr'unu dreptu, nu are limba culta, si alte tote lucruri de-jositorie; si aceste toto pentru ce? Pentru că nu vedu o partita tare de romani, — o partita, carea să fie curat național, — partida, carea să aiba programul său romanesco, basatul pe principiul liberale a naționalității si al egalității, ce romanulu doresce de multu — de multu *). E de lipsa neincangurabilă consolidarea unei partite naționale, la carea a participă, să-si tiana de santa detorintia — fia-care romanu adeverat, căci numai asiă potem uavă respectu inaintea inimicilor nostri. Astădi daca se află căte unul, care li spune verde in fată, că suntu nedrepti, si orbi de feudalismulu loru intunecosu, — care li spune, că ce poftesc națiunea romana, lu-numescu fanaticu, nu voescu a sci, că opiniunea publica romana li striga totu aceea, că romanul e desceptuat si că inim'a lui bate neinceputu de dorulu de libertate, libertate adeverata, si nu mascata, pre cum e libertatea loru. —

Fatia cu aceste impregiurări triste, cu anima curat națională, staruiesc a rogă pre romanii d'in acestu cotti, ca să urmăru esemplile cele frumose ale romanilor d'in alte locuri; să dămu semnu de vietă, căci temporile sunt critice, e aci toam'a, candu națiunea ne va provocă la ajutoriu, ne va chiamă să lucrămu pentru binele ei, să alegem deputati romani, ca să nu rida lumea de noi, ca in presentu, candu in totu Selagiul nu avemu nici macaru unu deputat romanu. Josu cu interesele personali, acum ne chiamă națiunea nostra persecutata si batujocurita! Să aretam la lume, că suntemu demni de a ne numi nepotii ai lui Traianu; să aretam, că cuvintele maretie ale patriotului nostru nemuritoriu Ba-ranu si uau strabatatu si in animele nostre. Umbra sacra mol-comesce inimile Romanilor, ca să uite vatomările personali d'in trecutu, intaresce-i in virtutua stramosiesca, ca fiindu toti solidari, să se pota emancipa de sub apesările seculare!

Unu romanu.

ROMANIA.

Proiectu

pentru infiintarea si concessiunarea unei navigatiuni romane cu
vapore pe Dunare si alte riuri navigabile d'in România, constitu-
ta prin actiuni.

I. Se constituie o societate romana prin actiuni, pentru
infiintarea unei navigatiuni naționale, cu vapore pe Dunare
si alte riuri plătibile ale Romaniei, avandu unu capitalu de
galb. 400,000 imparțit in 20,000 actiuni plătibile in patru
rate căte 5 galb. la actiune.

Unu comitetu compus d'in cele mai acreditate firme in
Romania, va conduce operatiunile si va reprezentă societatea
in tote interesele ei si afacerile intreprinderii.

Governumul romanu va exercita dreptulu de controlu
prin midilocirea unui comisariu alu său.

Capitalulu suscifratu va fi menit de la celu d'antău
versamentu, exclusiv numai la crearea acestei institutiuni na-
ționale suptu firma de navigatiune romana danubiana, si societatea constituita prin concessiunea si autoriza-
tiunea tieri, va stă supt a ei protectiune si se va supune la
următorile condițiuni:

II. Societatea va fi tienută a-si incepe operatiunile cu
vapore postale, remorcheruri si slepuri pentru transportu de
persone si veri-ce marfuri pe Dunare si ori ce riuri navigabile,
observandu cu strictetia tote reglementele politiei dunarenci
si supunendu-se intru tote legilor tieri.

III. Capitalulu de galb. 400,000 destinat pentru pro-
curarea necesariului materialu, se va versă in cele patru rate,
căte 100,000 galb. rat'a, si d'in momentul in care se va
efectua subscriptiunea primei jumetăți de numerulu actiuni-
loru, societatea se va considera constituita.

Fia-care actiune de 20, avandu patru cupone si fiindu
impartite in patru egale părți plătibile in totu atâtă-a rate,
se va libera respectivului proprietariu numai dupa efectuarea
platii ultimului cuponu, si d'in acelu momentu proprietariul
va si incepe a beneficia unu venit de 8 la sută.

IV. Societatea constituita in conditiunile articolilor pre-
cedinti va solicita prin comitetul său la guvernul tieri si
poterile legiuitorie, definitivă concessiune si va fi obligata in
cursu de trei lune de la abtienerea disei concesiuni, a-si in-
cepe operatiunile, atâtă pe Dunare, cătu si pe riurile naviga-

*) Sperămu, că atătu in Selagiul, cătu si in alte locuri
romane vomu vedea formandu-se intruniri politice naționale,
prin cari ne vomu intari contră insultelor strainilor. Red.

bili, si a pune prin urmare la dispusetiunea comerciului si pu-
blicului romanu următorile midiloce de comunicatiune si
transportu.

Trei vapori postali pentru serviciul de persone, con-
struite dupa sistemulu celu nou, reprezentandu fia-care d'in
acele vapori o potere de 120 cai, conferindu publicului cale-
toriu totu confortulu, si avandu o aceleritate egale celor a
le campaniei austriace de navigatiune.

Acestea voru avă se faca in primulu anu alu constituiri
societății, căte o singura cursa pe septembra, pe linia d'in-
tre Baziasiu si Galati, era in alu douilea anu căte doue curse
pe septembra.

Unu serviciu de transportu de grâne si marfa pe Dunare, compus d'in doue vapori cu destinațiunea de a intre-
tieni comerciul si transportulu productelor tieri si mar-
furi pentru tiera, pe tota linia Dunării, eventualu pana la
Belgradu incepundu de la Sulina.

Aceste vapori voru face serviciu si pentru transportu de
persone pe preturi forte scadiute si se voru pune la dis-
pusetiunea guvernului pentru transportu de trupe, bagajuri,
si ori ce materialu cu preturi reduse de 65 la sută pentru
oficiari si 45 la sută pentru transportulu de grane, marfuri si
materialu, compus d'in cinci remorcueri cu 30 de slepuri
primitorie de la 500 pana la 1,00 de chile, si fia-care re-
morcueri avandu o potere de 80 cai, construitu dupa sisteme-
lul modernu cu presiune alta si basă.

Tote aceste bastimente se voru construi succesiivmente
in raportu cu efectuarea subscriptiunii celei de a douilea ju-
metate de actiune.

V. Societatea si va avea resedintă in București si va fi
reprezentata prin comitetul său administrativ si de contro-
la, care va fi compus d'in membrii alesi prin sufragiu
actiunarilor si confirmata de guvern; pentru a potă fi alesu
membru, se cere a fi posesore de 30 actiuni minimum.

La directiunea intreprinderii se va chiamă unu director
technicu si unu director comptabilu său administrativ: celu
d'antău se va dă si unu inspectore, si va avea sub a sa con-
ducere totu personalulu technicu si toti omenii de serviciu ba-
stimentelor.

Directorele comptabilu va conduce agendele de resor-
tulu administrativ, avandu sub a sa directiune doue agentie,
una infiintata pentru linia Giurgiu si Turnu, cu resedintă in
Giurgiu, altă pentru Oltenia si Sulină cu resedintă in
Brailă.

Tote cele-lalte agentie de statii, pentru operatiuni de
speditiune, se voru inexistă in diferite porturi speditiun-
rilor particulari, invoindu-li-se dreptu retributiune ore-care
percepe d'in profitulu efectivu ce va intra de la marfuri pri-
miti si spediate. Ei in se voru fi supusi celor doue agentie
stabile.

VI. Societatea va infiintă succesivu, in portulu Giurgiu,
Brailă, Oltenia si Severinu pre terenulu ce-i va cede gu-
vernului său pe locuri particularie, ospropriate acestea dupa le-
gea de espropriare pentru utilitate publica, atelieruri pentru
conservarea si reparatiunea bastimentelor, si constructiune
de masini.

VII. Guvernul romanu recunoscându importantă eco-
nomico-politico-națională a unei institutiuni naționale si ur-
mandu a veni in ajutorulu ei spre a-i garanta existența si
desvoltarea in primele doue decenii, va primi a garantă
societății unu venit de 8% pentru totu capitalulu efectivu
ce se va constată d'in inventariul societății, că este intrebu-
intiatu in acăstă a intreprindere. In casu de a rezultă supra-di-
vidende, sarcină garantiei do 8% incetăza si acele supra-di-
vidende voru potă constitui unu fondu de rezerva, pana la con-
currentă sumei de galbeni 200,000, era rezultandu unu excede-
ndu de venituri peste acăstă suma, societatea prin acordu
cu guvernul va regulă modulu intrebuintării lui.

VIII. Guvernul romanu va controla prin midilocirea unui co-
misariu alu său tote operatiunile societății, de resortul tech-
nicu, administrativ si disciplinariu; administratiunea si comi-
tetul societății voru fi tienute la ori-ce timpu a supune acți-
ale, registrele si comptabilitatea sa, la revisiunea si controlarea
comisarului insarcinat a supr'a veghiă strictă observare si
mantinerea legilor si regulamentelor constitutive.

IX. Comptabilitatea si tienerea registrelor se va urmă-
ri dupa regulile si legile comptabilității si de compturi, lucrato-
rie in Romania. Inventariul va coprinde tote bastimentele,
atelierele, edificiile, machinele, materialulu, instrumentele si
cu unu cuventu totul, ce compune averea societății, precum
si ori ce lucrări, ce ar' avea unu scopu de exploatare său de
ameliorarea navigatiunii pe indicatele riuri; tote aceste efecte
mobiliare si imobiliare voru fi estimate si trecute in inventa-
riu cu valoarea loru efectiva.

D'in venitulu brutu, — dupa deductiunea celuelor
de administratiune si sploatare, — se va afectă o rezervă 3%
pentru reparatiuni, conservatiune si imbunatatirea efectelor
de intrepris'a navigatiunii, facandu-se acestei rezerve unu anu
pentru partitul in registrul general.

X. Tarif'a transportului de persone si marfuri se va su-
pone guvernului spre incuviintare. La transportulu de trupe
cu vapori de postă, voru plăti oficiarii preciul de clasa II,
pentru clasa I; sub-oficiari voru plăti clasa III pentru clasa
II, si soldatii jumetate preciul de clasa III.

In ori ce casu sare, care va fi in proprietatea guvern-
ului, se va transporta pe slepuri cu unu pretiu redus de
25 0/0.

La casu candu guvernul va avea trebuinta a face trans-
porturi de trupe in corpuri, societatea va fi detoria a pune

la dispositiunea sa, unulu său mai multe vapoare, remorcere si slepuri, platindu pentru transportul acelor trupe cu bagagile lor, si ori-ce alte efecte si materialu de resbelu, pre-tiu redus si notat la art. IV.

XI. Liberarea de bilete gratis, va fi interzisa in generalu, cu exceptiunea numai a agentilor societatii caletori in misiune.

Amploiatii Statului caletorindu in misiunea guvernului se vor bucură de concesiunile regulate pentru oficiarii armatei (art. X).

XII. Guvernul si-reserva dreptulu a intră in societatea actiunaru pentru unu numeru de actiuni, cătu i va conveni, fără ca pr'intr'o asemenea participare să i se tormuresca dreptulu de controlu a supr'a societatii si a operatiunilor ei.

XIII. Societatea va fi scutita de veri-ce plata de vama său tacse de portu, dreptu polotagliu, pentru tote bastimentele si totu materialulu adusu d'in strainetate pentru trebuintele splotatiunii, asemenea va fi dispensat ecuipagiul si personalulu serviciului de veri-ce dări fiscale, provisiele si articolele necesarie pasagerilor si ecuipagiului voru fi scutite de vame si alte tacse, pe cătu tempu se voru astă pe vase; éra depunendu-se priu magasine, ele voru fi puse suptu privegirea amploiatilor vamali si nu voru potè fi date in comerciu de cătu numai dupa acuitarea tacselor legiute.

Tote edificiile si magasincile radicate si construite in porturi, voru remanè avere Statului fără rescumperare, la casu de incetarea si desfintarea societatii si a intreprinderii.

XIV. Personalulu serviciului si functiunarii societatii voru fi considerati ca facendu serviciul militaru in marin'a locale, si prin urmare li se voru compă anii serviciului impliniti si petrecuti pe bastimentele societatii. In casu de resbelu ince, ei voru fi obligati la chiamarea guvernului a face servicie de marina pe bastimentele de resbelu si voru fi supusi legilor militarie. Toti acci individi ai personalului bastimentelor societatii, cari voru fi greu raniti in resbelu, voru primi de la Statu, ca pensiune pe vistia, intregul loru salariu, éra cadiendu in resbelu, veduvele loru voru primi ca pensiune, jumetate salariului sociului cadiutu. Statulu va indemnisi societatea de tote daunele, ce voru suferi bastimentele, ce voru fi puse la dispositiunea guvernului si operandu in resbelu.

XV. Societatea va fi obligata a face gratis transpor-tul postale si a amploiatilor, ce voru insocli post'a pe tota linia Dunării romane si pe riurile tierii, ce voru fi plutitorie, unu osebitu localu se va dà pe fia care vaporu de posta atât pentru amploiatu, cătu si pentru pastrarea efectelor postei romane, éra contraventiunile se voru pedepsi dupa legile postali in vigore.

XVI. Tote bastimentele societatii voru portă pavilionul romanu; personalulu, si totu ecuipagiul va fi supusu legilor tierii si va avea unu rangu militaru, in rapportu cu calitatele si studiole fia-carui individu, conformu legilor de admisibilitate si inaintare. Strainii nu voru potè fi angajati pentru serviciul navigatiunii, de cătu prin contractu pe cursu de cinci ani, éra cerendu si obtienendu si naturalisatiunea cea mare, voru potè fi stabiliti definitivu.

In rostimpulu primului periodu de cinci ani se voru luă elevi romani spre a se qualifica in modu practicu si teoreticu, pentru serviciul de marina, terminandu elevulu studiele sale si trecendu cu succesu esamenulu, va intră in efectivulu serviciului si si-va primi rangulu militaru.

Relatiunile internatiunale si regulele politiei riurene, voru fi cele recunoscute si adoptate asta-di de societates danubiana austriaca, ele se voru observa cu strictetia. Capitani vaporelor respective suntu personalu responsabil pentru disciplin'a si paz'a acelor regule.

XVII. Acésta concessiune va avea potere legale numai dupa ce si-va primi ratificarea corporilor legiuitorie si sanitinea domnesca.

1868. maiu 1.

A. Dinelli

Noutati Straine.

GRECPA. Deputatii Cretei au sositu in Aten'a. Ei au fostu primiti cu entuziasmu, atât in Syra catu si in capitala, unde au trasu la otelulu Coronei. Multime de cetatiani in tote dilele i felicită cu aclamări freudice pentru sosirea loru.

Eta si proclamatiunea deputatilor Candiei:

Fratilor,

Cret'a, care de doui ani tiene radicatu susu standardulu crestinismului, si cu acestu sacru simbolu se lupta contr'a inimicilor neeredintiosi, dă o noua dovada a statonaciei si staruintisi poporului cretanu in drapelul loru „Unire său Morte“ prin tramitera deputatilor ei in Camer'a Elenica. Antâiul teramu ce am calcatu, pornindu-ne d'in Cret'a, teramulu gloriosei vostre insule (Syr'a) a tresaltatu de veselia.

Nu potem gasi cuvinte suficiente, ca să exprimem multiamirea noastră, pentru aceasta bine-voitorie primire ce am dobandit de la voi fratii nostri. Prin acésta ati dovedit inca o-data estremulu vostru devotamentu pentru lupta cretanilor; ati arestatu lumej, că intielegeti si recunosceti Cret'a in lupta ca o adeverata tiera elenica, care prin noi ve aduce salutarea, asociata cu tunetulu arnelor libertătii, către liberalii fii ai Ermupolei, a caror'a abusare si patriotismu au contribuit prea multu spre intarirea luptei. Deci, avem onorea să declarăm pe facia, că daca toti fiii Greciei s'ar inflacără cu acelea-si simtieminte de patriotism si devotamentu, sun-

temu sicuri, că Grecia va prospera negresitu, Grecia se va mari spre pism'a inimicilor crestinismului.

Inainte dara, fratilor eleni, si Dumnedieu cu noi! Se ne insufișămu de santulu entuziasmu, care stăpinea pe parintii nostri, pe nemuritori primi luptatori ai libertătii elenice, pe pururea memorabilii eroi din 1821. Se alergămu, Cret'a ne accepta! Se avem ince credinti a tare, că prin acésta comuna concordia si decisiune, Grecia va fi in fine invingetoria si triumfatoria, portanda trofeul gloriozu alu luptei sacre. Da! Dumnedieu va salvă inca o-data Grecia!

Deputatii Cretei: A. Podoianaki, P. S. Stratudaki, N. Nicoludaki, Apostol C. Patacos, A. Papa Georgiu, Const. Em. Sarolidi, M. P. Sculudi, M. Vistachi.

Plenipotentiarii Adunarei Cretene: A. Grifaki, Gustavu Florens, A. Stamathiudachi.

Aten'a 14/25 maiu, 1868.

SERBIA. In camera Romaniei la 12 l. c. dlu Cogăinianu aducundu-si aminte despre mordea domitorului Serbiei, propune, ca adunarea esprimendu semtieminte intregei natiuni romane, să dechiare prin una adresa, că doliul Serbiei este si alu Romaniei; pentru acestu scopu să se alega o comisiune din sinulu Camerei pentru redigerea acestei adrese de condolinta, carea prin ministeriul afacerilor straine se va tramite guvernului natiunii serbe. Comisiunea pentru compunerea adresei s'a alesu in personele dloru Hajdeu si C. A. Rosetti. Totu odata s'a alesu si o comisiune de 20 membri, cari au representat camera Romanilor la parastasulu, ce s'a tienutu la 13 l. c. in baseric'a Sarindarulu, pentru suflul inaltului repausatu.

Despre asasinarea principelui scriu foiele serbesci „Serbske Novine“ si „Vidov Dan“ urmatorie: Inalt'a sa se preambulă iusotitu de famili'a s'a, de ajutantele Svetozaru Garasanin, si de unu unicu sierbitoriu, pre la cinci ore dupa a media-di in parcuh de Topcideru. In partea mai iudepartata a parcuhui se intalnă eu trei individi, cari lu-salutara, si unulu d'intre si descarcă din dereru unu revolveru in contra principelui, Man'a, — care să se usce in eternu, nimeri bine; principele cadiu mortu. Ajutantele trase sabi'a si atacă pre asasinatori; acesti-a mai descarcara odata revolverele, si in urmarea aceea dn'a Au'a Konstantinovits cadiu morta, fet'a ei se vulneră, ajutantelui se sdrobî bratiulu stengu si sierbitoriu inca fiu vulneratu.

Numai unu membru din suit'a principelui, adica metusia sa, Tomanya, remase neatinsa. Corpulu si fati'a principelui e masacrata inca cu o arma ascu-tita. Indata ce catastrofa acésta se facu cunoscuta in Belgradu, presedintele senatului, ministrul de justitia si presedintele curtieri de casatiune, formara reginti'a provisoria in sensulu art. XII a legii de succesiune, si se compuse una comisiune, constatoria din presedintii curtieri de apelatiune, a tribunalului districtual d'iu Belgradu si a tribunalului cetătii, ca să constateze detaiurile evenimentului tristu. Tote diregatoriele s'a confirmatu, scopic'a natiunala extraordinaria se va conchiamă indata.

In urmarea ordinatiunei, elata de reginti'a provisoria, si in sensulu art. XII alu legii din 20 opt. 1859, ministrul de externe, pre cătu tiene reginti'a provisoria, duce negotiile ministrului de justitia si conserva sigilulu statului.

Pana in dñu'a dupa immortentarea principelui sunt oprite tote petrecerile. Doliul va dură siese lune, si in decursulu acestui tempu actele oficiale se voru provede cu „sigilu negru.“

Regimului provisoriu a emis uromatoriele pro-chiamatiuni:

Spre a execută dreptulu principelui pre bas'a art. XII alu legii din 20 optovre 1859, cu privintia la aceea, că pre bas'a acestei legi ministrul de justitia e membrulu regintiei acestei-a, si că in decursulu regintiei afacerile si detorintele lui oficiali, ca ministru, trebuie concretiute altei persone: s'a decisu si se decide, că ministrul de externe, A. M. Petronijevits, pre tempuh regintiei provisorie, are să proveda si să implinesca detorintele ministrului de justitia si să conserve sigilulu de statu.

In 11 iuniu 1868. In Belgradu.

Membrii regintiei provisorie. (urmeza suscrierile.)

II. La propunerea ministrului de resboiu si dupa ascultarea consiliului ministerialu: Pre bas'a art. II. alu legii pentru organisatiunea armatei si in vertutea art. 95.

Considerandu statulu tristu alu tierii, produsu prin asasinarea principelui, — s'a decisu si se decide: ca armat'a să se puna in stare exceptiunala.

Ministrul de resboiu are să execute ordintiunea acésta.

III. In executarea dreptului principelui pre bas'a art. XII. alu legii din 20 opt. 1859.

La propunerea consiliului ministerialu pre bas'a legii, s'a decisu si se decide: că conformu legii din

24 aprilie 1863, incependum d'in dñu'a de asta-di, se publica starea exceptiunala in tier'a intrega, pentru tote faptele criminale si penale, cuprinse in capit. 9 si 10 alu codicelui penalu, afara de §§ 91, 96 si 104 ai numitului codice.

Cu executarea acestei ordinatiuni se incredinta ministrulu de interne si ministrulu de justitia.

Legea acésta e oblegatoria d'in dñu'a publicatiunii.

Varietati.

* * (Deputatiunea regn. croata) si cea ung. si continua pertractările. Intre cele doue comisiuni esiste diferintia esentiale de opinione si d'in dñi in dñi obvinu greutăti totu mari, in cătu unii credu, că nu voru potè es fi nici unu rezultat pozitiv. Deputatiunea croata tiene mortisju pre lang programul, celu amu publicatu mai adeuna-di.

* * (Societatea dramatica) a dlui M. Pascali ni dă bă-vi necontenite, că-si cunosc art'a profesioni sale cu forne însemnatu exceptiune. Domineca s'a produs „Mi hait Vitezul“ dupa lupt'a de la Calugaren, tablou national in versuri, compusu de D. Bolintineanu, celebrulu poetu roman si „Doi profesori procopiti“ comedie intr'unu actu cu cante si inca in beneficiul dlui M. Pascali.

* * (Caus'a postale.) Cu bucuria inregistrāmu impar-sirea, că tenerulu d. Giuliu Gaei d'in Bobota (in Selag) depuse la 8 mai censur'a de manipulatiune postale. — Azi dori să potem inregistrā cătu mai adese asemene sciri de acestu ramu alu administratiunei, atât de neglesu de mani. Urāmu sucesu bunu tenerului romanu pre acésta caru frumosa!

Indreptare. Nr 85 alu „Fed.“, pag. 333, Foisor'a, colon'a 1 sîrulu 27, in locu de „propriul loru interesu in resu“, este a se certi: propriul loru interesu in triste si cu. Totu acolo, colon'a 3, sîrulu 26 si 27; pasajul „pana candu de frundie nu amu mai gasit“ să se intregosu asie: pană candu de frundie nu amu mai vedea nici flori si nici fructe nu amu mai gasit.

Sciri electrice.

Vienna, 17 iuniu. Poterile si-au exprimatu spen-anti'a, că regimul d'in Belgradu cu privintia lui acusarea cutarui-a nu se voru abate de la cerința moderatiunei si dreptătii.

Belgradu, 17 iuniu. S'a constatatu ofici-minte, că cei doui frati Radovanovits, arestatului Marich si mai căti-va arestatati au comis asasinare Consangeni lui Karageorgevits au condusu conjura-tiunea, si cei doui frati ai principesei Perfid'a Karageorgevits au fostu agentii principali.

Belgradu, 17 iuniu. Poporulu de la tiera, estralatu in manele diregatoriei mai multe perso-ni suspecte; s'a facutu de nou arestari.

Vienna, 17 iuniu. Cas'a representantilor a primitu legea despre urearea dârci indirecte, conformu propunerei regimului, numai cu a-lausulu, că le gea, care modifica darea viarsului să intre in valo-re in 1 Augustu 1868.

Vienna, 17 iuniu. Cas'a domnilor a primitu legea despre tarifele căilor ferate, cu acelu amendamentu combatutu de regim, că scăritandu-se tarifele, sotietăatile respective să se desdauneze dupa dispu-siunile codicelui civilu.

Berlinu, 17 iuniu. „Nord. Ztg.“ constaten-ță in urmarea investigatiunei facute in cas'a lui Landeck, s'a aflatu manuscrise de ale lui Plate, punctul principalu alu programului e proiectul aliantiei Franciei cu staturile mai mici, spre a impinge pre Prusia preste Elba. Programul dice, a ruina statul Hohenzollerilor e in interesul Franciei si a staturilor mai mici. „Nordd. Ztg.“ serie, că straferearea legiunii Welfilor in Franch stă in legatura cu aceste sperantie.

Parisu, 16 iuniu. Corpulu legislativu a primitu legea despre imprumutul canalului de Suez cu 183 voturi contra 8.

Florintia, 17 iuniu. Camer'a a primitu lega despre urearea dârcilor directe cu 10 procente.

Belgradu, 17 iuniu. Imperatulu Rusiei a primat in urmarea depesia a lui Gortschakoff condoliin-ța despre asasinarea principelui, lauda, sustinere pacii si doresce, ca alegerea nouului principie să se faca dupa voint'a poporului.

Una prochiamatiune noua a locutienintei, inno-sciintieza pre poporu despre immortentarea prin-cipelui, i-multiplicase pentru portarea demna in etat de acum si recomanda in numele memoriei principelui sustinerea pacii si a statului legalu. Poporul si a incredintiatu, că locutienint'a va mediu-loc, si să se respecte voint'a Serbiei. — Arestatu au-maturisit; in urmarea aceea s'a arestatu sor'a principelui Perfid'a Karageorgevits, si cinci studinti, ca mem-bri ai conjuratiunei.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALEXANDRU ROMANU.